

Kandidatnummer:

4732

(Hvis besvarelsen skal leveres på navn, skrives navn i stedet for kand.nr.)

FORSIDE

ved besvarelse av hjemmeeksamen, semesteroppgave, rapport, essay osv.

Emnekode:	EX-102
Emnenavn:	Examen Fakultetvm - Humaniora 2 versjon
Emneansvarlig (normalt faglærer):	Bjørne Mørkussen
Eventuell veileder:	
Innleveringsfrist/ tidspunkt:	03/12/08 kl. 13.00
Antall sider inkl. forside	16
Merknader:	oppgaven er på over 300 ord etter rettle med B. Mørkussen

Jeg/vi bekrefter at jeg/vi ikke siterer eller på annen måte bruker andres arbeider uten at dette er oppgitt, og at alle referanser er oppgitt i litteraturlisten.

Ja

Nei

Kopiering av andres tekster eller annen bruk av andres arbeider uten kildehenvisning, kan bli betraktet som fusk.

Gjelder kun gruppeeksamen:

Vi bekrefter at alle i gruppa har bidratt til besvarelsen.

/

Ja

Nei

Kan besvarelsen brukes til undervisningsformål?

Ja

Nei

Finnes det orientalisme i Norge?

Foto: Caroline Drevfelin

Foto: intsos.no

av

Kandidatnummer: 4732

EX-102 Examen facultatum, humanioravariant

Universitetet i Agder 2008

Innhold:

Innholdsfortegnelse.....	side 1
Innledning.....	side 2
Hoveddel.....	side 3
- Orientalisme begrepet.....	side 3
- Rasisme begrepet.....	side 4
- Likheter mellom orientalisme og rasisme.....	side 4
- Orientalisme i Norge.....	side 6
- Ali Farah- saken.....	side 9
- Omvendt orientalisme.....	side 11
Avslutning.....	side 13
Litteraturliste.....	side 14

Innledning

Jeg vil i denne oppgaven prøve å avklare om det finnes orientalisme i Norge. Dette vil jeg se med utgangspunkt i Ali Farah- saken, Sofienbergparken i Oslo 2007, men jeg vil også trekke inn andre relevante saker fra samfunnet. I Ali Farah saken er det spørsmål om det er rasisme involvert eller ikke, dermed må jeg finne ut om det finnes likheter mellom orientalisme og rasisme, for å eventuelt kunne knytte orientalisme til den saken.

I hoveddelen vil jeg forsøke å redegjøre for begrepene orientalisme og rasisme. Jeg vil med tanke på orientalisme hovedsakelig benytte meg av Edward Saids bok *Orientalismen* utgave 2004 og ”Innledende essay” av Berit Thorbjørnsrud i *Orientalismen* utgave 2001 og Internettleksikonet Wikipedia hvor rasisme begrepet står tilstrekkelig definert. Etter å ha definert de aktuelle begrepene vil jeg presentere et utvalg av relevante saker og mine meninger rundt det som drøftelse. Til redegjørelse og drøfting av Ali Farah-saken vil jeg hovedsakelig bruke artikler hentet fra Internett og Fronter, UiA utvalgt og utlevert av postdok.stip. Bjarne Markussen.

Hoveddel

Orientalisme begrepet

Ordet Orienten kommer fra det latinske ordet *oriens* som refererer til ”der solen står opp i øst”. Motsatsen er Oksidenten som kommer fra det latinske *occidentem* som betyr ”solnedgang, vest” (<http://no.wikipedia.org/wiki/Oksidenten>).

”... europeisk kultur [Oksidenten] ble styrket og fikk en sterkere identitet ved å se seg selv som en motpol til Orienten, fremstilt som et surrogat eller til og med noe underjordisk” (Said 2004: 13).

Edward Said skrev boken *Orientalisme* i 1978- en tid da palestinere var synonymt med terrorister og ideen om en intellektuell araber var nærmest ikke-eksisterende i vestlig oppfatning.

Said selv er kristen palestiner, født i Jerusalem 1935, døde i New York 2003. Han hadde doktorgrad fra Harvard og underviste allerede som 28-åring ved Columbia-universitetet i New York (Thorbjørnsrud 2001: 8).

Saids prosjekt var å vise hvordan det akademiske fagområdet, populærvitenskapen, reiseskildringer, politiske rapporter, taler osv. til sammen har skapt det han kaller den *orientalistiske diskurs* eller *dominansens diskurs* som har muliggjort kolonisering og senere bidratt til å legitimere den (Thorbjørnsrud 2001:16).

Et diskurs etableres når et sett med normer, teorier og begreper etableres, som gjør det vanskelig å overskride den fortolkningsrammen dette gir grunnlag for. På den måten mener Said at den orientalistiske diskurs forholder seg mer til den kulturen den har skapt enn til sitt egentlige studieobjekt, Orienten (Thorbjørnsrud 2001: 18).

”Han [Said] er opptatt av hvordan tekster kan skape den virkelighet de er ment å skulle beskrive. Said vil vise hvordan tekstene er representasjoner ikke ”naturlige” beskrivelser av Orienten, det vil si hvordan de orientalistiske tekstene har skapt en Orient som uten dem ikke hadde eksistert i folks virkelighetsforståelse”

(Thorbjørnsrud 2001: 17)

Ifølge Thorbjørnsrud er Orientalisme en idé - en tankegang- der Oksidenten er grunnleggende forskjellig fra Orienten og der forskjellene ikke er nøytrale forskjeller mellom like parter, men tvert imot, forskjeller i utviklingsnivå der Oksidenten fremstår som overlegen Orienten.

”Der Oksidenten hadde utviklet seg, hadde Orienten *degenerert*. Orienten trengte derfor Oksidenten til å lede seg på veien fremover, på samme måte som et barn trenger en voksen” (Thorbjørnsrud 2001: 22, min kursiv). Dette etter min mening er en god forklaring på hva orientalismen sto for.

Rasisme begrepet

Ifølge Bokmålsordboka utarbeidet av Universitetet i Oslo og Språkrådet er rasisme et menneskesyn, politikk eller sett av holdninger som bygger på den oppfatning at visse raser er andre raser overlegne (<http://www.dokpro.uio.no>).

Rasisme som idé, ifølge Wikipedia, står for troen på at det går an å dele inn menneskeheten i ulike raser, hvorav noen er høyerestående og andre er laverestående. En annen teori interessant å merke seg for vår del med tanke på sammenligning med orientalisme, også ifølge Wikipedia, er at rasismen som ideologi oppstod for å legitimere handlinger som kolonisering, utbytting, drap og overgrep i nyere europeisk historie. Som eksempler kan den britisk-amerikanske slavehandelen med afrikanere, belgiernes folkemord i Kongo, holocaust og apartheid under kolonitiden nevnes. For å oppnå denne legitimeringen klarte de hvite forskerne å *slå fast* at hvite europeiske mennesker var født ærlige, intelligente og flittige, mens afrikanske mennesker var født dumme, løgnaktige og griske og at ”den hvite rasen”, europeerne, var overlegne *de andre* (<http://no.wikipedia.org/wiki/Rasisme>, min kursiv).

Likheter mellom orientalisme og rasisme

Edward Said har stilt spørsmål om hvor Orienten egentlig befinner seg. Og det er ikke så rart han gjorde det i og med at det i enkelte tekster Orienten hevdes å være Midtøsten, i andre India eller Kina og i noen at det er Nord-Afrika. Man ender da opp med en oppfatning at Orienten strekker seg fra Marokko til Kina, noe som er en meget generaliserende og bredtfavnende påstand som leder oss til et nytt spørsmål;

Hva er det dette enorme geografiske området og menneskene som lever der har til felles, slik at det kan påstås at det hele er Orienten og menneskene orientalere? Ifølge Edward Said synes det viktigste felles trekket "...å være at det *ikke* er i Europa, men utenfor - og annerledes i negativ forstand." (Thorbjørnsrud 2001: 23).

Med dette kan det virke som at orientalismen handler om *de andre*, altså ikke "hvite europeere" noe som kan ha antydninger til rasisme som teori.

I 1945 hevdet Sir Hamilton A. R. Gibb hvor vanskelig det var "for vestlige studenter å forstå muslimenes aversjon mot rasjonalismens tankeprosesser" og likeledes 18 år senere hvordan demokratiske institusjoner ikke er anvendbare blant arabere (Thorbjørnsrud 2001: 22).

Dette kan tyde på at orientalisme som en måte å beskrive og bedømme andre sivilisasjoner og kulturer på, og som en holdning til de menneskene som er en del av det har visse likheter med rasisme.

I teorien står orientalismen for at mennesker uansett rase har like rettigheter, ulikt rasisme som søker å ordne et samfunn hierarkisk ettersom hvilken rase en tilhører. Men i praksis er det større likheter med tanke på at de privilegerte er de som tilhører den vestlige kulturen og sivilisasjonen.

Felles for orientalisme og rasisme er at de ser på et stort antall mennesker som mindre verdt, med utilstrekkelig utviklede evner for bl.a. selvstyre. Et eksempel på det ser vi i argumentasjonen til Arthur James Balfour:

"Dere kan se gjennom hele historien til orientalerne i det som generelt kalles Østen, og dere vil ikke finne spor av selvstyre.[...] Jeg synes at erfaringen viser at de under dette styret har det mye bedre enn de har hatt det noensinne tidligere i verdenshistorien, og at dette ikke bare er til deres fordel men til hele den siviliserte Vestens fordel... Vi er ikke bare i Egypt for egypternes skyld, selv om vi er der for deres skyld; vi er der også for Europa i sin alminnelighet."

(Said 2004: 45)

Orientalisme i Norge

Etter Berlinmurens fall og slutten på den kalde krigen har Vestens/ Oksidentens beskrivelser av og forhold til muslimer/arabere tatt form av orientalisme, en *resirkulert orientalisme* som Edward Said kaller den. Dette kommer tydelig fram ved at bl.a. tidligere generalsekretær i NATO, Willy Claes og Samuel Huntington offentlig definerer islam og muslimene som Vestens/ Oksidentens verste fiende. Sistnevnte skrev i artikkelen *The Clash of Civilizations* fra 1993 om at fløyelsteppe har erstattet jernteppet, noe som betyr at det ikke lenger er økonomiske og ideologiske motsetninger, men derimot kulturelle og religiøse som potensielt kan føre til konflikter. (Thorbjørnsrud 2001: 38).

I Norge ser vi også en tendens til resirkulert orientalisme der spesielt muslimer blir fiendtliggjort og beskrives med formuleringer som "styrt av islam" og at de handler slik de gjør "på grunn av islam" og "fordi islam sier det" noe som "impliserer en idè om muslimene som en type religiøse roboter, vesensforskjellige "fra oss selv".

Etniske nordmenn inntar en overlegen rolle der de ser på muslimer som ikke like moderne som dem selv, og har en oppfatning av hvor godt det er for muslimer, særlig kvinnene, at de har kommet til Norge selv om dette er et problem for "dem" [nordmenn]" (Thorbjørnsrud 2001: 39).

Kjønn ser ut til å være en helt sentral sak i den norske diskursen om muslimene ifølge Thorbjørnsrud. De muslimske kvinnene nektes skolegang, de tvinges til å gå med slør, de tvanggiftes og mishandles. Dette fører naturlig til en konklusjon at muslimske kvinner trenger bistand fra etniske nordmenn for å få et bedre liv. Det virker som om den eneste muligheten for muslimske kvinner å rive seg løs fra den mannlige innflytelsen er å innrømme offerstatus noe som da implisitt bekrefter den dominerende dikotomisering mellom *de frie* (les: norske kvinner) og *de ufrie* (les: muslimske kvinner). Disse kjønnsrelasjonene blir brukt som et eksempel på hvorfor muslimer er en trussel mot "den frie og likestilte delen av verden" altså Vesten/ Oksidenten.

I norske medier og en type "bak- sløret" - populærlitteratur opplever vi at orientalismen blir resirkulert på en måte der forfatteren eller journalisten bak denne type litteratur kommer med innsikt i den "hemmelige" verden til muslimske kvinner og presenterer oss for noe helt "nytt, fascinerende og skremmende", selv om akkurat

det samme har blitt skrevet og fortalt gjennom flere hundre år. (Thorbjørnsrud 2001: 40).

Her kan det trekkes *tydelige* paralleller til Åsne Seierstads beskrivelser av kjønnsrelasjoner innad familien til Mohammed Shah Rais i boken *Bokhandleren i Kabul*.

Seierstad utnytter, etter min mening, gjestfriheten til familien Rais, og forteller en historie som, nettopp, ”noe nytt, fascinerende og skremmende”. Det må være lov å se verden og forholdene i den fra et personlig synspunkt, men å offentliggjøre det i en bok uten tillatelse blir uakseptabelt for meg. For Mohammed Shah Rais har nok tillatt Seierstad å utgi boka etter en avtale som de i utgangspunktet hadde, men neppe med det innholdet som det har vist seg å være som ferdig produkt.

Toril Moi i *Morgenbladet* motarbeider heller ikke den orientalistiske tankegangen der hun bl.a. hevder at:

”Konflikten mellom Mohammed Shah Rais og Åsne Seierstad er uløselig. Hvordan hun enn beskriver ham, vil hennes fremstilling være helt forskjellig fra hans eget selvbilde. Det han oppfatter som hederlig og mandig oppførsel, vil hun oppfatte som patriarkalsk maktmisbruk. Og hun har rett, for det *er* patriarkalsk maktmisbruk.”

(Forelesning EX102, B. Markussen: 2008)

Terje Tvedt skriver følgende i artikkelen *Finnes bokhandleren fra Kabul?* i Dagbladet som svar på UDI- direktørens Trygve Nordbys kommentar:

”Omtrent i det øyeblikk at sannhetsvitnet insisterte på at fortellingen inneholdt mange feil og at forfatteren og forlaget hadde utnyttet hans gjestfrihet og legitimitet, ble han søkt latterliggjort og stilt i forlegenhet. De autoritære grepene var klassiske, men kombinasjonen original: orientalistisk arroganse («Komiske Ali» som betegnelse) og godhetsmakt.”

Shah Rais ble av UDI nektet turistvisum til Norge av frykt for at han skulle søke asyl, på tross av at han hadde vært på flere titalls forretningsreiser i Europa uten å hoppe av. Han har vært i Norge flere ganger før og vendt frivillig hjem. Han var

villig til å skrive under en personlig erklæring der han bekrefter at han ikke kom til å søke asyl. Men det var til ingen nytte;

”Etter at en hel nasjon har slukt en historie om hans familie han hevder er usann, stenges han nå ute fra Norge for godt, han er ikke simpelthen persona non grata; han er ingen, fordi det han faktisk skriver, er som luft.”

(Tvedt 2006, www.dagbladet.no).

Til en siste kommentar om akkurat denne saken vil jeg sitere Torgeir Larsen fra artikkelen *Orientalisme* i Dagbladet:

”Said beskrev hvordan Vesten i møte med mothistorier fra Orienten sluttet rekkene i mental avvisning. Shah Mohammad Rais' historie er blitt til orientalisme på norsk.” (Larsen 2006, www.dagbladet.no).

Også behandlingen av statsrådene Manuela Ramin-Osmundsen og Åslaug Haga i norsk presse kan være et tegn på orientalisme i Norge. Jeg vil her heller ikke utelukke at dette også kan ha noe å gjøre med måten disse to politikere håndterte situasjonen rent personlig, men det er ikke til å feies under teppet at mediestormen gikk hardest utover Ramin-Osmundsen. Ifølge Ivar Andenæs, forsker ved Institutt for Journalistikk, ble det skrevet 164 sider om den tidligere barne- og likestillingsministeren Ramin-Osmundsen mot 118 sider om Åslaug Haga, den tidligere Olje- og energi ministeren. Disse tallene er kommet fram etter en gjennomgang av 15 større aviser. VG, Dagbladet, Aftenposten og Dagsavisen skrev dobbelt så mye om Ramin-Osmundsen som Haga mens det i Vårt Land var hele fem ganger så mange artikler om Ramin-Osmundsen som Åslaug Haga. Pressen gikk hardere til angrep på Ramin-Osmundsen og ordbruken i kommentarer var langt tøffere enn hva Haga ble tildelt, mener Andenæs. Kommentarartiklene hadde mye skarpere brodd mot Ramin-Osmundsen enn Haga, noe som kan underbygges i uttalelser som f.eks. når VGs politiske redaktør Olav Versto betegner Ramin-Osmundsen som ”et sorgens eksempel i kongens råd”.(Heftøy 2008, www.dagbladet.no)

Dette kan da som nevnt over skyldes en tendens til *norsk orientalisme* med tanke på at Manuela Ramin-Osmundsen ikke er etnisk norsk og ikke har samme bakgrunn (les: hudfarge) som alle andre norske statsråder, Åslaug Haga inkludert.

Ali Farah saken

Debatten om det finnes rasisme i offentlige norske etater og i hvilken grad, har nå med varierende intensitet vart i omtrent 15 måneder i form av det vi kjenner som "Ambulansesaken" eller "Ali Farah-saken". Kjernen i saken er hendelsen fra 6. august 2007 hvor norsk- somalieren Ali Haji Mohamed Farah ble hardt skadet i Sofienbergparken i Oslo, hvor han oppholdt seg med sin samboer Mari Kohinoor Nordberg, deres da nyfødte datter og venner.

Den dagen ligger Farah bevisstløs i Sofienbergparken etter å ha blitt slått ned av en 23 år gammel ghaneser som følge av en triviell uenighet mellom disse to. Idet ambulansesjåførene (en av dem, Erik Schjenken) ankommer, prøver Farah å reise seg og på vei til ambulans bilen urinerer (ufrivillig?) foran en av sjåførene (ikke Schjenken) slik at denne får urin på buksen og skoene sine.

Ambulansesjåførene oppfatter dette som en provokasjon og et ordensproblem, tilkaller politi og overlater saken til dem til tross for oppfordringer fra de mange vitnene om at Farah er hardt skadet og trenger hjelp. Politiet rekvirerer en drosje som frakter Farah til legevakten. Han faller i koma som følge av hjerneskade han pådro seg etter slaget og våkner ikke før etter en uke på sykehuset...

Saken vekket stor oppmerksomhet i media og ble etterforsket av flere offentlige instanser. Det norske samfunnet ble foruroliget og mange hevdet at sjåførenes handling hadde rasistiske undertoner.

Sjåførene ble suspendert og etter at en av dem, Erik Schjenken, nektet å godta boten for "utilbørlig opptreden" han ble ilagt av Spesialenheten for politisaker, kommer saken opp for Oslo tingrett i november 2008.

Schjenken som eksponerte seg kraftigst i media gjennom intervjuet i A-magasinet i Aftenposten (Aftenposten 03.10.08) hevder i en tidligere artikkel i Aftenposten (Aftenposten, 08.04.08) hvordan han ble ambulansesjåfører utifra ønsket om å hjelpe andre mennesker og hvordan han gjennom 17 år i tjenesten med over 10.000 oppdrag bak seg aldri fikk noen negative anmerkninger om forskjellsbehandling eller diskriminering. Men jeg synes det er rart at han åpenbart ikke finner det som nødvendig å reagere på ordene kollegaen hans brukte da Ali Farah urinerte foran dem;

”Din jævla gris!...din tulling[mener noen å høre]...” Mens Schjenken selv sier:

”Toget har gått for denne mannen.Han er et ordensproblem.”

En urinerings kan se viljestyrt ut ved enkelte hjerneskader, sier professor i akuttmedisin Petter Andreas Steen. (Aftenposten 03.10.08).

Altså, de to sjåførene lot aldri tvilen komme norsk- somalieren Ali Farah til gode, og på tross av hans fremtreden ta han med i ambulansen. Kanskje var Ali Farah ruset som Erik Schjenken trodde, men er det grunn til ikke å ta med en alvorlig skadd person med i ambulansen? Finnes det i det hele tatt en god nok grunn til å nekte en hardt skadet person medisinsk bistand (bortsett fra ved *ekstreme* etiske problemstillinger)?

I det følgende vil jeg presentere noen sitater fra ulike offentlige instanser og personer som har behandlet denne saken:

Fylkeslegen i Oslo, Petter Schou uttaler på en pressekonferanse at sjåførene har vist: ”...klart diskriminerende oppførsel og som kan forstås med rasistiske overtoner”.

Statens helsetilsyn konkluderer at ”Pasienten fikk en uforsvarlig behandling. Men det er ikke dokumentert at han fikk en uforsvarlig behandling fordi han ikke var hvit”.

Likestillings- og diskrimineringsombudet konkluderer i sin rapport at det ikke foreligger enkeltstående omstendigheter eller ytringer i saken som i seg selv gir grunn til å tro at etnisitet ble vedlagt av ambulansesjåførene eller at de var fordomsfulle overfor mennesker med rusproblemer. Men at helheten : ”...under tvil gir grunn til å tro at etnisitet har vært medvirkende... bevisbyrden går derfor over på ambulanspersonellet som må sannsynliggjøre at det var andre årsaker”.

(Aftenposten, A-magasinet, 03.10.08)

Mediekjøret var hardt mot Schjenken og kollegaen hans. Daværende likestillingsminister (for øvrig omtalt tidligere i denne oppgaven) Manuela Ramin-Osmundsen som holdt en konferanse om rasisme og diskriminering 28.november 2008 nevner drapet på Benjamin Hermansen og Ali Farah-saken i samme kontekst der hun sier at det jobbes mot ”rasisme rettet mot nye minoritetsgrupper”. Finansminister

Kristin Halvorsen stilte spørsmål om det samme hadde skjedd hvis det hadde vært en hvit småbarnsfar? Sannsynligvis ikke svarte hun selv. Samme Halvorsen oppfordret folk i en blogg til å møte opp i "... en minnes- og støttemarkering til Eugene Obiora og Ali Farah" - Obiora ble drept av politimenn. (Aftenposten, A-magasinet, 03.10.08) Dette synes jeg ligner mer en heksejakt enn en konstruktiv kamp mot rasistiske tendenser blant det norske folk. Og media må ta en del av skylda for dette, for slike saker er viktig å ta opp, men det må gjøres med forsiktighet og ikke kaste bensin på bålet.

Antropolog Inger Lise Lien hadde følgende å si om saken: "Stempler man noen som rasist for raskt, blir saken definert, og den som vil nyansere bildet, blir mistenkeligjort. For hvordan motbeviser man det?" (Aftenposten, A-magasinet, 03.10.08)

Vi kan gå utifra at Schjenken som i måneder har lidd av posttraumatisk stresslidelse forårsaket av det ekstreme presset fra media snakker sant, at han ikke gjorde noe *bevisst* som kunne tolkes som rasistisk og at han dermed *subjektivt* ikke føler seg skyldig.

På en annen side har vi to av tre offentlige instanser som ikke utelukker muligheten for at ambulansesjåførenes opptreden var rasistisk motivert og vitnene fra den dagen som mener at hendelsens helhet var rasistisk og diskriminerende selv om ingen har hørt rasistiske ytringer . Andre mener at de ikke vet om det var rasisme, men at sjåførene handlet uprofesjonelt og forkastelig. (Aftenposten, A-magasinet, 03.10.08).

Kan vi her vurdere muligheten for at sjåførene *ubevisst* handlet nedlatende og med rasistiske undertoner? At deres opptreden bare er en del av en helhet der oppfatningen til alle de andre involverte er like viktig og riktig som deres egen?

Omvendt orientalisme

Det er interessant å merke seg kommentaren/ brevet i Ny Tid 09.10.08 til Erik Schjenken skrevet av Ali Farah selv som reaksjon på intervjuet med Schjenken i A-magasinet.

Farah etterlater veldig lite plass til selve "Ambulansesaken" men istedet setter ambulansesjåføren Schjenken i sentrum for sitt voldsomme oppgjør med rasisme gjennom århundrer. Man får inntrykk av at Farah beskylder Schjenken for urett og

nedverdiggelse som var av kolonister og imperialister påført mennesker av samme identitet og opprinnelse som Farah. Farah påstår at rasisme gjør seg gjeldende den dag i dag og at med sin oppførsel og holdning Erik Schjenken er en del av det.

Med sine påstander om at det finnes "en grå masse", riktignok det er hans "brødre og søstre" som opplever det, beveger Farah seg faretruende nærme rasistiske holdninger *selv*. Men dette er ikke en raritet. Vi kan oppleve, kanskje ikke like ofte offentlig som *norsk orientalisme*, en form for *omvendt orientalisme*. Islamske fundamentalister som hevder at islamske verdier innen etikk og moral, religion og familie er overlegne de vestlige verdiene. De ser på den Vestlige sivilisasjonen som degenerert og uten evne for en ekspansiv utvikling. Selv om de lenge har bodd i Vesten, aksepterer de ikke de vestlige verdiene og konsekvent motsetter seg integreringen i det norske samfunnet. Mer eller mindre diskré støtter de sharia loven som den beste og regner med at i en ikke så fjern framtid vil den islamske kulturen være verdensdominant.

Avslutning

Jeg har i den redegjørende delen av oppgaven kommet fram til at det er en viss likhet mellom rasisme og orientalisme. Dermed kunne jeg drøfte Ali Farah- saken med tanke på orientalisme i Norge.

Orientalisme slik Edward Said beskriver det, finnes ikke *åpenbart* i norsk vitenskap, politikk, litteratur, media, helsevesen, politi eller andre offentlige arenaer. Men det finnes nok spor eller fragmenter av meninger som kan beskrives som orientalistiske refleksjoner eller *resirkulert orientalisme*.

Konkret i Ali Farah-saken finnes det ingen tydelige bevis, etter min mening, som tyder på at sjåførene handlet utifra rasistiske/orientalistiske overbevisninger. Verken verbalt eller på noe annen måte har de vist at de ikke ønsket å ta den skadede med i bilen fordi han var innvandrert eller mørkhudet. Men jeg vil ikke utelukke en gang for alle at det ikke kunne være en ubevisst rasistisk handling som ikke var ment å skulle få det utfallet den nå engang fikk.

Uansett, synes jeg at det var meget uprofesjonelt og inhumant av ambulansesjåførene å handle slik de gjorde.

Jeg synes det var interessant å jobbe med denne problemstillingen særlig fordi jeg selv kom som asylsøker til Norge for 15 år siden og føler at jeg ser ting fra et perspektiv ulikt nordmenn flest. Dessuten kunne jeg tenke meg å utforske og arbeide videre med det jeg i slutten av hoveddelen kaller for *omvendt orientalisme* i Norge.

Litteraturliste:

Bokmålsordboka 2008: *Rasisme*. Finnes på websiden:

<http://www.dokpro.uio.no/perl/ordboksoek/ordbok.cgi?OPP=rasisme&bokmaal=S%F8k+i+Bokm%E5lsordboka&ordbok=bokmaal&alfabet=n&renset=j>. Lastet ned 29.11.08.

Farah, Ali 2008: "Slik jeg ser det", finnes på websiden:

http://www.nytid.no/meninger/artikler/20081009/kronikk_slik_jeg_ser_det/. Lastet ned 01.12.08.

Heftøy, Jan Egil 2008: "Mediestormen tøffest for Ramin-Osmundsen", finnes på websiden: <http://www.kampanje.com/medier/article363936.ece>. Lastet ned 29.11.08.

Larsen, Torgeir 2006: "Orientalisme", finnes på websiden:

<http://www.dagbladet.no/kultur/2006/01/05/453923.html>. Lastet ned 29.11.08.

Markussen, Bjarne 2008: Forelesning *Kritikk og retorikk 2* ppt. Universitetet i Agder 2008.

Said, Edward 2004: *Orientalismen*. Oslo: Cappelen.

Schjenken, Erik 2008: "Hva som skjedde i Sofienbergparken", finnes på websiden: <http://www.aftenposten.no/meninger/debatt/article2354435.ece>

Thorbjørnsrud, Berit 2001: "Innledende essay" i B. Markussen (red.) *Hva gjør humanister* kompendium, Universitetet i Agder 2008

Tvedt, Terje 2006: "Finnes bokhandleren fra Kabul?", finnes på websiden: <http://www.dagbladet.no/kultur/2006/01/05/453864.html>. Lastet ned 29.11.08.

Wikipedia: *Rasisme*. Finnes på websiden: <http://no.wikipedia.org/wiki/Rasisme>. Lastet ned 29.11.08.

Østli, Kjetil S. 2008: "En stemplet mann", finnes på websiden:

<http://www.aftenposten.no/amagasinet/article2688456.ece>. Lastet ned 01.12.08.